

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 września 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Motuk (przewodniczący)

SSN Paweł Kołodziejski

SSN Anna Dziergawka (sprawozdawca)

Protokolant Monika Zawadzka

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Jerzego Engelkinga
w sprawie **G. P.**

skazanego z art. 222 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 19 września 2024 r.,

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść

od wyroku Sądu Okręgowego w Suwałkach

z dnia 9 maja 2023 r., sygn. akt II Ka 127/23,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Augustowie

z dnia 6 lutego 2023 r., sygn. akt II K 552/22,

**uchyla wyrok Sądu Okręgowego w Suwałkach i sprawę przekazuje
temu sądowi do ponownego rozpoznania w postępowaniu
odwoławczym.**

Anna Dziergawka

Marek Motuk

Paweł Kołodziejski

UZASADNIENIE

G.P. został oskarżony o to, że w dniu 5 listopada 2022 roku około godziny 08:40 w A., na ulicy [...] naruszył nietykalność cielesną funkcjonariuszy Policji: asp. P.P. oraz K.B. w ten sposób, że kopał ich, uderzał pięściami, szarpał za mundur podczas i w związku z pełnieniem przez nich obowiązków służbowych funkcjonariuszy Policji, tj. o czyn z art. 222 § 1 k.k.

Sąd Rejonowy w Augustowie, wyrokiem z dnia 6 lutego 2023 r., w sprawie o sygn. akt II K 552/22, oskarżonego G.P. uznał za winnego popełnienia zarzucanego mu aktem oskarżenia czynu i za to na podstawie art. 222 § 1 k.k. w zw. z art. 34 § 1, § 1a pkt 1 i § 2 k.k. w zw. z art. 35 § 1 k.k. skazał go na karę 6 (sześciu) miesięcy ograniczenia wolności poprzez wykonywanie nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 (dwudziestu) godzin w stosunku miesięcznym.

Apelację na korzyść oskarżonego G.P. wniósł jego obrońca, zaskarżając wyrok w całości i zarzucając:

- błąd w ustaleniach faktycznych wynikający z niepełnej oceny zebranego materiału dowodowego, która to ocena nie powinna doprowadzić do uznania winy i penalizacji zachowania oskarżonego, gdyż należało je potraktować jako uprawnione działanie w obronie koniecznej;
- obrazę przepisów postępowania, a mianowicie „art. 4, 75 I 9 k.p.k.” przez niedopuszczenie z urzędu dowodu z opinii psychiatrycznej, celem ustalenia, czy nie zachodziło w tym przypadku działanie z wyłączeniem możliwości rozpoznania czynu lub brakiem możliwości pokierowania swoim postępowaniem po stronie oskarżonego.

Apelujący wniósł o uzupełnienie postępowania przez dopuszczenie dowodu z opinii sądowo-psychiatrycznej przez sąd II instancji, o zmianę zaskarżonego wyroku przez uniewinnienie oskarżonego od popełnienia zarzucanego mu czynu, albo jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji.

Sąd Okręgowy w Suwałkach, po rozpoznaniu wniesionej apelacji, wyrokiem z dnia 9 maja 2023 r., w sprawie o sygn. akt II Ka 127/23, zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Kasację od tego wyroku na korzyść skazanego G.P. wywiódł Prokurator Generalny, zarzucając:

- rażące i mogące mieć istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisu prawa procesowego - art. 433 § 2 k.p.k., polegające na nierzetelnym przeprowadzeniu kontroli odwoławczej i nienależytym rozważeniu - podniesionego w złożonej na korzyść oskarżonego apelacji obrońcy - zarzutu dotyczącego stanu zdrowia psychicznego oskarżonego w czasie popełnienia czynu oraz - w związku z ujawnieniem po wydaniu przez sąd I instancji wyroku skazującego nowych okoliczności - bezzasadnym zaniechaniu uzupełnienia postępowania poprzez przeprowadzenie dowodu z opinii biegłych lekarzy psychiatrów i w efekcie niesłusznym utrzymaniu zaskarżonego wyroku w mocy, podczas gdy prawidłowo przeprowadzona kontrola odwoławcza mogła doprowadzić sąd do uznania braku po stronie oskarżonego zdolności do ponoszenia odpowiedzialności za zarzucany mu występki.

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Suwałkach do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się zasadna.

W postępowaniu odwoławczym, jak słusznie podniósł Prokurator Generalny, doszło do wskazywanego w nadzwyczajnym środku zaskarżenia rażącego naruszenia prawa, które miało przy tym istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku. Powyższe skutkowało uchyleniem zaskarżonego wyroku i przekazaniem sprawy sądowi do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Tytułem wstępu wskazać należy, że zrealizowanie obowiązków wynikających z treści art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. wymaga nie tylko niepomijania żadnego zarzutu podniesionego w środku odwoławczym, lecz także rzetelnego ustosunkowania się do każdego z tych zarzutów oraz wykazania konkretnymi, znajdującymi oparcie w ujawnionych w sprawie okolicznościach, argumentami, dlaczego uznano poszczególne zarzuty zawarte we wniesionym środku odwoławczym za zasadne bądź też za bezzasadne. Do naruszenia tych przepisów może więc dojść wtedy, gdy sąd drugiej instancji pomija w swoich rozważaniach

zarzuty zawarte w apelacji lub wręcz ogranicza się do ogólnikowego stwierdzenia, że zarzut jest zasadny lub że jest niezasadny (zob. postanowienie SN z 9 marca 2023 r., III KK 308/22). Taka sytuacja zaistniała w przedmiotowej sprawie, albowiem sąd odwoławczy w żaden sposób nie odniósł się do zarzutów zawartych w apelacji.

Z uwagi na brak pisemnego uzasadnienia zaskarżonego wyroku nieznanne są powody nieuwzględnienia przez Sąd Okręgowy wniosku apelującego obrońcy o uzupełnienie postępowania przez dopuszczenie dowodu z opinii sądowo-psychiatrycznej przez sąd II instancji. Nie wynika to także z protokołu rozprawy apelacyjnej z dnia 9 maja 2023 r. (k. 167), na której odstąpiono od ustnego sprawozdania. W żaden sposób nie odniesiono się także do zarządzenia Sądu Rejonowego z dnia 1 marca 2023 roku, którym do akt sprawy dołączono kserokopię wyroku Sądu Okręgowego w Suwałkach z dnia 21 lutego 2020 r., wydanego w sprawie o sygn. akt II Ko 48/23 oraz odpis opinii sądowo - psychiatrycznej dotyczącej G.P., wydanej w sprawie o sygn. akt II K 397/22. Z dokumentów tych wynika, że Sąd Okręgowy w Suwałkach, wyrokiem z dnia 21 lutego 2023 r., w sprawie o sygn. akt II Ko 48/23, na podstawie art. 540 § 1 pkt 2a k.p.k. wznowił wobec G.P. postępowanie prawomocnie zakończone wyrokiem Sądu Rejonowego w Augustowie z dnia 12 grudnia 2022 r., w sprawie o sygn. akt II K 530/22. Podstawę wznowienia stanowiło ujawnienie nowej okoliczności w postaci dowodu z opinii sądowo-psychiatrycznej wydanej w dniu 7 lutego 2023 r. w sprawie o sygn. akt II K 397/22 Sądu Rejonowego w Augustowie. W opinii tej biegli rozpoznali u G.P. chorobę psychiczną - schizofrenię paranoidalną oraz uzależnienie mieszane od substancji psychotycznych. Powyższe powodowało, że miał on zniesioną zdolność rozpoznania znaczenia popełnionego w dniu 14 czerwca 2022 roku czynu z art. 178b k.k. i pokierowania swoim postępowaniem, w rozumieniu art. 31 § 1 k.k. (k. 137-147).

Jak wynika z samej treści wyroku, sąd nie podzielił zarzutów i wniosków apelacji obrońcy, skoro nie uznał za zasadne uzupełnienie materiału dowodowego i zasięgnięcie opinii biegłych psychiatrów co do stanu poczytalności oskarżonego G.P. Powyższa decyzja, w świetle załączonych do akt sprawy dokumentów, wymaga racjonalnego uzasadnienia. Uzyskana w sprawie opinia biegłych psychiatrów, sporządzona w dniu 7 lutego 2023 r., z której wynika, że G.P. miał zniesioną poczytalność w dniu 14 czerwca 2022 roku, powinna skutkować oceną podstaw do

zaistnienia wątpliwości co do stanu zdrowia psychicznego skazanego przez sąd odwoławczy w czasie popełnienia przypisanego mu zaskarżonym wyrokiem czynu z art. 222 § 1 k.k., tj. w dniu 5 listopada 2022 roku. W tej sytuacji, zaniechanie odniesienia się do wniosku zawartego w apelacji, należy ocenić w kategorii rażącego naruszenia przepisu prawa procesowego, tj. art. 433 § 2 k.p.k., polegającego na nierzetelnym przeprowadzeniu kontroli odwoławczej i nienależytym rozważeniu, podniesionego w złożonej na korzyść skazanego apelacji obrońcy, zarzutu dotyczącego stanu zdrowia psychicznego oskarżonego w czasie popełnienia zarzucanego mu czynu.

Powyższe uprawnia do konstatacji, że Sąd Okręgowy w Suwałkach, procedując jako sąd odwoławczy, rażąco naruszył przepis art. 433 § 2 k.p.k., a uchybienie powyższej mogło mieć istotny wpływ na treść wydanego w dniu 9 maja 2023 r. orzeczenia, skoro prawidłowo przeprowadzona kontrola odwoławcza mogła doprowadzić do uznania braku po stronie oskarżonego zdolności do ponoszenia odpowiedzialności karnej za zarzucany występki.

Mając powyższe na względzie, zaskarżony wyrok należało uchylić i sprawę oskarżonego G.P. przekazać Sądowi Okręgowemu w Suwałkach do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym

W postępowaniu ponownym, nie przesądzając ostatecznego jego efektu, sąd odwoławczy, mając na uwadze wskazania Sądu Najwyższego, dochowując standardów wyznaczonych treścią art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., przeprowadzi kontrolę odwoławczą, rzetelnie analizując zarzuty i argumentację przywołane w apelacji wywiedzionej przez obrońcę skazanego. Przede wszystkim sąd odniesie się do wniosku zawartego w apelacji o dopuszczenie dowodu z opinii sądowo-psychiatrycznej, z uwzględnieniem załączonych do akt sprawy dokumentów, związanych ze stanem zdrowia psychicznego skazanego. Następnie sąd odwoławczy wyda orzeczenie, które w razie zaktualizowania się takiej konieczności, uzasadni w sposób respektujący wszelkie wymogi proceduralne.

Mając na uwadze przedstawione wyżej argumenty Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej wyroku.

Anna Dziergawka

Marek Motuk

Paweł Kołodziejski

[ms]